

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..)

พุทธศักราช

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเพิ่มเติมหมวด ๑๕/๑
การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

เหตุผล

ด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๖ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการแก้ไขเพิ่มเติม รวมถึงจำนวนคะแนนเสียงของสมาชิกรัฐสภาที่เห็นชอบในการออกเสียงแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามที่กำหนดไว้ยังไม่เหมาะสมกับสัดส่วนของจำนวนสมาชิกรัฐสภาทั้งหมด อันเป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ทำให้ไม่อาจแก้ไขรัฐธรรมนูญได้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและสถานการณ์โลก จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๖ ประกอบกับให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้ทรงอำนาจในการสถาปนารัฐธรรมนูญหลายภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในรัฐธรรมนูญตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำจนถึงการให้ความเห็นชอบ ดังนั้น จึงสมควรเพิ่มหมวด ๑๕/๑ การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ร่าง
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..)

พุทธศักราช

.....
.....
.....

.....
.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

.....
.....
.....
มาตรา ๑ รัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช...”

มาตรา ๒ รัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๕๖ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๕๕ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ตัดขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะรัฐมนตรี หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

(๒) ผู้ตัดขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องเสนอเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต่อรัฐสภาและให้รัฐสภาพิจารณาเป็นสามวาระ

(๓) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ซึ่งในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง และในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

(๔) การพิจารณาในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา โดยการออกเสียงในวาระที่สองนี้ให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณ แต่ในกรณีที่เป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่ประชาชนเป็นผู้เสนอ ต้องเปิดโอกาสให้ผู้แทนของประชาชนที่เข้าชื่อกันได้แสดงความคิดเห็นด้วย

(๕) เมื่อการพิจารณาในวาระที่สองเสร็จสิ้นแล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้วให้รัฐสภา พิจารณาในวาระที่สามต่อไป

(๖) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามขั้นสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิก ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา โดยในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองที่มีสมาชิกมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือรองประธานสภาผู้แทนราษฎร เห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบของทุกพรรคการเมืองดังกล่าวรวมกัน และมีสมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

(๗) เมื่อมีการลงมติเห็นชอบตาม (๖) แล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน แล้วจึงนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย และให้นำความในมาตรา ๘๑ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๘) ในกรณีร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเป็นการแก้ไขเพิ่มเติม หมวด ๑ บททั่วไป หมวด ๒ พระมหากษัตริย์ หรือหมวด ๑๕ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่หรืออำนาจของศาลหรือองค์กรอิสระ หรือเรื่องที่ทำให้ศาลหรือองค์กรอิสระมิอาจปฏิบัติหน้าที่หรืออำนาจได้ ก่อนดำเนินการ ตาม (๗) ให้จัดให้มีการออกเสียงประชามติตามกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ถ้าผลการออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม จึงให้ดำเนินการตาม (๗) ต่อไป

(๙) ก่อนนายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยตาม (๗) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกทั้งสองสภารวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา หรือของทั้งสองสภารวมกัน แล้วแต่กรณี มีสิทธิเข้าชื่อกันเสนอความเห็นต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกหรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี ว่าร่างรัฐธรรมนูญ ตาม (๗) ขัดต่อมาตรา ๒๕๕ หรือมีลักษณะตาม (๘) และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับเรื่องดังกล่าว ส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง ในระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ นายกรัฐมนตรีจะนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยมิได้

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ๑๕/๑ การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ มาตรา ๒๕๖/๑ ถึง มาตรา ๒๕๖/๒๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

“หมวด ๑๕/๑

การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

มาตรา ๒๕๖/๑ ให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญ ทำหน้าที่จัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ตามหมวดนี้ ประกอบด้วยสมาชิก ดังต่อไปนี้

(๑) สมาชิกซึ่งรัฐสภาเลือกจากผู้สมัครรับเลือกตามมาตรา ๒๕๖/๔ วรรคสอง ให้ได้จังหวัดละหนึ่งคน

(๒) สมาชิกซึ่งรัฐสภาเลือกจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ จำนวนยี่สิบสองคน ดังต่อไปนี้

(ก) ผู้เชี่ยวชาญสาขากฎหมายมหาชน จำนวนเจ็ดคน

(ข) ผู้เชี่ยวชาญสาขารัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวนเจ็ดคน

(ค) ผู้มีประสบการณ์ด้านการเมือง การบริหารราชการแผ่นดินหรือการร่างรัฐธรรมนูญตามหลักเกณฑ์ที่ประธานรัฐสภากำหนด จำนวนแปดคน

มาตรา ๒๕๖/๒ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีและมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์นับถึงวันสมัครรับเลือก

(๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

(๔) เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือก

(๕) เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีการศึกษา

(๖) เคยรับราชการหรือปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ หรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือก แล้วแต่กรณี เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

คุณสมบัติตามวรรคหนึ่ง (๓) (๔) (๕) และ (๖) มิให้ใช้บังคับกับผู้สมัครตามมาตรา ๒๕๖/๑ (๒)

มาตรา ๒๕๖/๓ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ

(๑) ติดยาเสพติดให้โทษ

(๒) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๓) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๙๖

(๔) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๕) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(๖) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงสิบปีนับถึงวันสมัครรับเลือก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๗) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๘) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๙) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต

นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้าของหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

(๑๐) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

(๑๑) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมือง

มาตรา ๒๕๖/๔ ให้มีการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๒๕๖/๑ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ตามหมวดนี้

ผู้ประสงค์จะสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๒๕๖/๑ ให้ยื่นใบสมัครพร้อมด้วยหลักฐานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามแบบและภายในกำหนดวัน เวลาและสถานที่ ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกและเห็นว่าถูกต้องแล้ว ให้จัดทำบัญชีรายชื่อ โดยแยกเป็นรายชื่อของแต่ละจังหวัดตามมาตรา ๒๕๖/๑ (๑) และตามกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์ ตามมาตรา ๒๕๖/๑ (๒) (ก) (ข) และ (ค) โดยให้เรียงรายชื่อของผู้สมัครรับเลือกตามลำดับอักษร และส่งบัญชีรายชื่อพร้อมด้วยเอกสารหลักฐานของผู้สมัครรับเลือกไปยังประธานรัฐสภาภายในเจ็ดวันนับแต่วันสิ้นสุดการรับสมัครรับเลือกเพื่อดำเนินการต่อไป

มาตรา ๒๕๖/๕ เมื่อประธานรัฐสภาได้รับบัญชีรายชื่อบุคคลตามมาตรา ๒๕๖/๔ วรรคสาม แล้วให้จัดให้มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภาภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับบัญชีรายชื่อครบถ้วน

ให้สมาชิกรัฐสภาลงคะแนนเลือกผู้สมัครจากบัญชีรายชื่อจากจังหวัดต่าง ๆ จังหวัดละหนึ่งคน ตามมาตรา ๒๕๖/๑ (๑) โดยให้ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรวมถึงให้จัดทำบัญชีรายชื่อสำรองจากผู้ที่ได้รับคะแนนเรียงตามลำดับคะแนนลงมาอีกสามคน

ให้สมาชิกรัฐสภาเลือกบุคคลจากบัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์ ตามมาตรา ๒๕๖/๑ (๒) ดังนี้

(ก) ผู้เชี่ยวชาญสาขากฎหมายมหาชน จำนวนเจ็ดคน

(ข) ผู้เชี่ยวชาญสาขารัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวนเจ็ดคน

(ค) ผู้มีประสบการณ์ด้านการเมือง การบริหารราชการแผ่นดินหรือการร่างรัฐธรรมนูญตามหลักเกณฑ์ที่ประธานรัฐสภากำหนด จำนวนแปดคน

ให้ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับลงมาจนครบจำนวนตามวรรคสามเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวมถึงให้จัดทำบัญชีรายชื่อสำรองจากผู้ที่ได้รับคะแนนเรียงตามลำดับคะแนนลงมาอีกสามคน ในแต่ละประเภท

ในกรณีที่มีผู้ได้คะแนนเท่ากันในลำดับใดอันเป็นเหตุให้จะมีจำนวนผู้ได้รับคะแนนสูงสุดตามลำดับเกินจำนวนที่กำหนดในบัญชีดังกล่าว ให้ประธานรัฐสภาจัดให้ผู้ที่มิได้คะแนนเท่ากันนั้นจับสลากเพื่อเรียงลำดับตามจำนวนที่กำหนด

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกและการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามหมวดนี้ ให้ประธานรัฐสภากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อวินิจฉัยปัญหาดังกล่าว

ให้ประธานรัฐสภาประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๕๖/๖ ในกรณีที่รัฐสภาจะต้องดำเนินการใดตามหมวดนี้ในระหว่างปิดสมัยประชุมรัฐสภา ให้ประธานรัฐสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญและให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ แต่ถ้าอายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรและมีกรณีที่รัฐสภาจะต้องดำเนินการใดภายในระยะเวลาที่กำหนดตามหมวดนี้ มิให้ับระยะเวลาตั้งแต่วันที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรแล้วแต่กรณี จนถึงวันประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกภายหลังจากมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งประธานสภาผู้แทนราษฎร รวมเข้าในระยะเวลาที่รัฐสภาจะต้องดำเนินการ

มาตรา ๒๕๖/๗ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๖/๑ เริ่มตั้งแต่วันที่ได้รับเลือกจากรัฐสภา

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๖/๑ สิ้นสุดลง เมื่อ

(๑) สภาร่างรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลง

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๕๖/๒ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๕๖/๓ แล้วแต่กรณี

เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๖/๑ (๑) หรือ (๒) ว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจากถึงคราวออกตามมาตรา ๒๕๖/๖ วรรคสอง(๑) ให้ประธานรัฐสภาดำเนินการเลื่อนผู้ที่ได้รับเลือกไว้ในบัญชีสำรองตามมาตรา ๒๕๖/๔ วรรคสองหรือวรรคสี่ แล้วแต่กรณีตามลำดับขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างลง เว้นแต่ระยะเวลาการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญของสภาร่างรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๖/๑๐ จะเหลือไม่ถึงสามสิบวัน

ในกรณีที่สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๖/๑ (๑) ที่รัฐสภาเลือกตั้งจากผู้สมัครรับเลือกตั้งของจังหวัดใดว่างลงและไม่มีรายชื่อรายอื่นในบัญชีรายชื่อสำรองของผู้ได้รับเลือกของจังหวัดนั้นแล้ว หรือในกรณีที่สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๖/๑ (๒) (ก) (ข) หรือ (ค) ประเภทใดประเภทหนึ่งว่างลงและไม่มีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ตามบัญชีรายชื่อสำรองของผู้ได้รับเลือกในประเภทที่ว่างลงนั้นแล้ว ให้สภาร่างรัฐธรรมนูญมีสมาชิกเท่าที่มีอยู่และปฏิบัติหน้าที่ได้ต่อไปโดยไม่ต้องดำเนินการเลือกแทนตำแหน่งที่ว่างนั้น แต่ทั้งนี้สภาร่างรัฐธรรมนูญจะต้องมีจำนวนสมาชิกเหลืออยู่ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกตามมาตรา ๒๕๖/๑ (๑) และ (๒)

มาตรา ๒๕๖/๘ สภาร่างรัฐธรรมนูญ มีประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญคนหนึ่งและรองประธานคนหนึ่งหรือสองคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากสมาชิกแห่งสภาร่างรัฐธรรมนูญตามมติของสภาร่างรัฐธรรมนูญและให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการของสภาร่างรัฐธรรมนูญตามหมวดนี้ รองประธานมีอำนาจหน้าที่ตามที่ประธานมอบหมาย และปฏิบัติหน้าที่แทนประธานเมื่อประธานไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

เมื่อประธานและรองประธานไม่อยู่ในที่ประชุม ให้สมาชิกแห่งสภาร่างรัฐธรรมนูญเลือกกันขึ้นเองเป็นประธานในคราวประชุมนั้น

มาตรา ๒๕๖/๙ เงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของประธานและรองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญและกรรมการที่สภาร่างรัฐธรรมนูญแต่งตั้งให้เป็นไปตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๒๕๖/๑๐ สภาร่างรัฐธรรมนูญจะต้องจัดทำร่างรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา สามร้อยหกสิบวันนับแต่วันที่ที่มีการเปิดประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญครั้งแรก ซึ่งต้องจัดให้มีขึ้นไม่ช้ากว่าสามสิบวัน นับแต่วันที่ประกาศรายชื่อสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา ๒๕๖/๕

มาตรา ๒๕๖/๑๑ กรณีการที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรไม่เป็นเหตุ กระทบกระเทือนการปฏิบัติหน้าที่ของสภาร่างรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๕๖/๑๒ ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภาร่างรัฐธรรมนูญต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของ ประชาชนเป็นสำคัญและให้มีการรับฟังความคิดเห็นหรือเสนอแนะอื่นใดในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญของ ประชาชนอย่างทั่วถึง โดยให้สภาร่างรัฐธรรมนูญ คณะรัฐมนตรีและหน่วยงานของรัฐจัดให้มีการเผยแพร่เนื้อหา และความคืบหน้าในการร่างรัฐธรรมนูญผ่านสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเวทีแสดงความ คิดเห็นหรือทางช่องทางอื่นที่เห็นสมควร

มาตรา ๒๕๖/๑๓ ร่างรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐรวมถึงมีการเปลี่ยนแปลง แก้ไขเพิ่มเติม หมวด ๑ บททั่วไปและหมวด ๒ พระมหากษัตริย์ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ จะกระทำ มิได้

ในกรณีที่รัฐสภาวินิจฉัยว่า ร่างรัฐธรรมนูญมีลักษณะตามวรรคหนึ่ง ให้ร่างรัฐธรรมนูญเป็นอันตกไป

มาตรา ๒๕๖/๑๔ วิธีการพิจารณาและจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ การประชุม การลงมติ การแต่งตั้ง กรรมการและการดำเนินการของกรรมการ การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย และกิจการอื่นเพื่อ ดำเนินการตามบทบัญญัติของหมวดนี้ ให้ใช้ข้อบังคับการประชุมของรัฐสภาโดยอนุโลม

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๒๐ มาตรา ๑๒๔ และมาตรา ๑๒๕ มาใช้กับการประชุมของสภาร่าง รัฐธรรมนูญโดยอนุโลม

มาตรา ๒๕๖/๑๕ ในการยกร่างรัฐธรรมนูญ ให้สภาร่างรัฐธรรมนูญแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะ หนึ่งทำหน้าที่ยกร่างรัฐธรรมนูญ ให้แล้วเสร็จตามเงื่อนไขและกำหนดเวลา เพื่อเสนอต่อสภาร่างรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วยกรรมการจำนวนอย่างน้อยสี่สิบห้าคน โดยต้องแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกสภาร่าง รัฐธรรมนูญจำนวนอย่างน้อยสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด ส่วนจำนวนกรรมการอื่นที่เหลืออาจ แต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญโดยพิจารณาถึงความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ ในการทำหน้าที่

มาตรา ๒๕๖/๑๖ เมื่อสภาร่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จสิ้นแล้วให้นำเสนอต่อรัฐสภา โดยสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญมีสิทธิเข้าชี้แจงประกอบร่างรัฐธรรมนูญนั้นในที่ประชุมของรัฐสภาได้

โดยให้รัฐสภา พิจารณาเป็นสามวาระ

(๑) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งชั้นรับหลักการ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วย ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ซึ่งในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มี อยู่ของสภาผู้แทนราษฎร และต้องมีสมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิก ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

(๒) การพิจารณาในวาระที่สองชั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา โดยการออกเสียงในวาระที่สองนี้ ให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณ

(๓) เมื่อการพิจารณาวาระที่สองเสร็จสิ้นแล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้วให้รัฐสภาพิจารณาในวาระที่สามต่อไป

(๔) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามขั้นสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา โดยในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองที่มีสมาชิกมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี เห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของทุกพรรคการเมืองดังกล่าวรวมกัน และมีสมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

มาตรา ๒๕๖/๑๗ เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบต่อร่างรัฐธรรมนูญเสร็จสิ้นแล้ว ให้ประธานรัฐสภานำร่างรัฐธรรมนูญส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเจ็ดวัน เพื่อจัดให้มีการออกเสียงประชามติของประชาชนว่าจะเห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่หรือไม่

มาตรา ๒๕๖/๑๘ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดวันออกเสียงประชามติซึ่งต้องไม่เร็วกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันและไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่รับร่างรัฐธรรมนูญจากรัฐสภา วันออกเสียงประชามติให้กำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักรตั้งแต่เวลาแปดนาฬิกาจนถึงเวลาสิบเจ็ดนาฬิกา สำหรับหลักเกณฑ์และวิธีการออกเสียงประชามติให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๒๕๖/๑๙ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะรัฐมนตรีและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจัดให้มีการเผยแพร่เนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญให้ประชาชนรับทราบเป็นการทั่วไปผ่านสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ เวทีแสดงความคิดเห็น และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทุกประเภท โดยให้ผู้เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยได้แสดงความคิดเห็นโดยเสรีภายใต้กรอบของกฎหมาย

มาตรา ๒๕๖/๒๐ เมื่อการออกเสียงประชามติเสร็จสิ้นแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการออกเสียงประชามติให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันออกเสียงประชามติ หากผลการออกเสียงเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญให้ดำเนินการมาตรา ๒๕๖/๒๑ ต่อไป แต่หากผลการออกเสียงประชามติไม่เห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญ ให้ร่างรัฐธรรมนูญนั้นตกไป และให้แจ้งผลการออกเสียงประชามติให้ประธานรัฐสภาทราบโดยเร็ว

มาตรา ๒๕๖/๒๑ เมื่อผลการออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญ ให้ประธานรัฐสภานำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๑ วรรคสอง และมาตรา ๑๔๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลมโดยให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๒๕๖/๒๒ สภาร่างรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลง ในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) สภาร่างรัฐธรรมนูญมีจำนวนสมาชิกเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง
- (๒) สภาร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๒๕๖/๙
- (๓) เมื่อร่างรัฐธรรมนูญได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้ใช้บังคับเป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
- (๔) เมื่อร่างรัฐธรรมนูญตกไป

ในกรณีที่สภาร่างรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่ง (๑) หรือ (๒) ให้ดำเนินการจัดให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ตามหมวดนี้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่สภาร่างรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่ง ทั้งนี้ บุคคลผู้ที่เคยเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญชุดเดิมจะเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญอีกไม่ได้

มาตรา ๒๕๖/๒๓ ถ้าร่างรัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นตามหมวดนี้ตกไป คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเสนอญัตติต่อรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภามีมติให้มีการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ตามความในหมวดนี้ก็ได้ การออกเสียงลงคะแนนให้ความเห็นชอบของรัฐสภาให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ

เมื่อรัฐสภามีมติอย่างหนึ่งอย่างใดตามวรรคหนึ่งแล้ว จะมีการเสนอญัตติตามวรรคหนึ่งอีกไม่ได้ เว้นแต่จะมีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งใหม่”

.....

.....

.....

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่...)
พุทธศักราช

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช... ต่อรัฐสภา และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช... ตามข้อ ๑๑๔ ของข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๓ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม

ด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๖ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการแก้ไขเพิ่มเติม รวมถึงจำนวนคะแนนเสียงของสมาชิกรัฐสภาที่เห็นชอบในการออกเสียงแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามที่กำหนดไว้ยังไม่เหมาะสมกับสัดส่วนของจำนวนสมาชิกรัฐสภาทั้งหมด อันเป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ทำให้ไม่อาจแก้ไขรัฐธรรมนูญได้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศ และสถานการณ์โลก จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๖ ประกอบกับประชาชนซึ่งเป็นผู้ทรงอำนาจในการสถาปนารัฐธรรมนูญได้มีส่วนร่วมในรัฐธรรมนูญตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำจนถึงการให้ความเห็นชอบ ดังนั้น จึงสมควรเพิ่มหมวด ๑๕/๑ การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจึงจำเป็นต้องตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนี้

๒. สาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่..) พุทธศักราช..... มีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดชื่อเรียกของรัฐธรรมนูญว่า 'รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ..' (ร่างมาตรา ๑)

(๒) กำหนดวันมีผลใช้บังคับของรัฐธรรมนูญให้นับตั้งแต่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป (ร่างมาตรา ๒)

(๓) กำหนดให้ยกเลิกความใน มาตรา ๒๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญและให้ใช้ความใหม่แทน (มาตรา ๓) โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

(๓.๑) กำหนดให้ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะรัฐมนตรี หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ของทั้งสองสภาหรือจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน ตามกฎหมายว่าด้วยการ
เข้าชื่อเสนอกฎหมาย

(๓.๒) กำหนดให้ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องเสนอเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและให้
รัฐสภาพิจารณาเป็นสามวาระ

(๓.๓) กำหนดให้การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อ
และลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของ
จำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ซึ่งในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยไม่
น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ซึ่งในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิก
ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

(๓.๔) กำหนดให้การพิจารณาในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา โดยการออก
เสียงในวาระที่สองนี้ ให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณ แต่ในกรณีที่ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่
ประชาชนเป็นผู้เสนอ ต้องเปิดโอกาสให้ผู้แทนของประชาชนที่เข้าชื่อกันได้แสดงความคิดเห็นด้วย

(๓.๕) กำหนดให้เมื่อการพิจารณาวาระที่สองเสร็จสิ้นแล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดนี้
แล้ว ให้รัฐสภาพิจารณาในวาระที่สามต่อไป

(๓.๖) กำหนดให้การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามขึ้นสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและ
ลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่ง
หนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา โดยในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจาก
พรรคการเมืองที่มีสมาชิกมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือรองประธานสภา
ผู้แทนราษฎร เห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของทุกพรรคการเมืองดังกล่าวรวมกัน และมีสมาชิกวุฒิสภา
เห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

(๓.๗) กำหนดให้ เมื่อมีการลงมติเห็นชอบแล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน แล้วจึงนำร่างรัฐธรรมนูญ
แก้ไขเพิ่มเติม ขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย และให้นำความในมาตรา ๘๑ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๓.๘) กำหนดให้ในกรณีร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเป็นการแก้ไขเพิ่มเติม หมวด ๑ บท
ทั่วไป หมวด ๒ พระมหากษัตริย์ หรือหมวด ๑๕ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติ
หรือลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่หรืออำนาจของศาล
หรือองค์กรอิสระ หรือเรื่องที่ทำให้ศาลหรือองค์กรอิสระมีอาจปฏิบัติตามหน้าที่หรืออำนาจได้ ก่อนดำเนินการ
ตาม (๓.๗) ให้จัดให้มีการออกเสียงประชามติตามกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ถ้าผลการออกเสียง
ประชามติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม จึงให้ดำเนินการตาม (๓.๗) ต่อไป

(๓.๙) กำหนดให้ก่อนนายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย
ตาม (๓.๗) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกทั้งสองสภารวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่า
หนึ่งในสิบ ของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา หรือของทั้งสองสภารวมกัน แล้วแต่กรณี มีสิทธิเข้าชื่อ
กัน เสนอความเห็นต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกหรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี ว่าร่างรัฐธรรมนูญ
ตาม (๓.๗) ขัดต่อมาตรา ๒๕๕ หรือมีลักษณะตาม (๓.๘) และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับเรื่องดังกล่าว
ส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับ
เรื่อง ในระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ นายกรัฐมนตรีจะนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม
ดังกล่าวขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยมิได้

(๔) กำหนดให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ๑๕/๑ การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ตั้งแต่มาตรา ๒๕๖/๑ ถึงมาตรา ๒๕๖/๒๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ (ร่างมาตรา ๔) โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

(๔.๑) กำหนดให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญทำหน้าที่จัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งมาจากผู้ประสงค์จะสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญจังหวัดละหนึ่งคน และจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ จำนวนยี่สิบสองคน (มาตรา ๒๕๖/๑)

(๔.๒) กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๕๖/๒)

(๔.๓) กำหนดลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิรับเลือกเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๕๖/๓)

(๔.๔) กำหนดให้มีการเลือกสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยให้ยื่นใบสมัครพร้อมด้วยหลักฐานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามแบบและภายในกำหนดวัน เวลาและสถานที่ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดซึ่งต้องกำหนดวันรับสมัครให้เป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกและเห็นว่าถูกต้องแล้ว ให้จัดทำบัญชีรายชื่อ โดยแยกเป็นรายชื่อของแต่ละจังหวัด และตามกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์ โดยให้เรียงรายชื่อของผู้สมัครรับเลือกตามลำดับอักษร และส่งบัญชีรายชื่อพร้อมด้วยเอกสารหลักฐานของผู้สมัครรับเลือกไปยังประธานรัฐสภาภายในเจ็ดวันนับแต่วันสิ้นสุดการรับสมัครรับเลือก (มาตรา ๒๕๖/๔)

(๔.๕) กำหนดให้เมื่อประธานรัฐสภาได้รับบัญชีรายชื่อบุคคลตามมาตรา ๒๕๖/๔ วรรคสาม แล้วให้จัดให้มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภาภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับบัญชีรายชื่อครบถ้วน ให้สมาชิกรัฐสภาลงคะแนนเลือกผู้สมัครจากบัญชีรายชื่อจังหวัดละหนึ่งคนให้ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ให้จัดทำบัญชีรายชื่อสำรองจากผู้ที่ได้รับคะแนนเรียงตามลำดับคะแนนลงมาอีกสามคน และให้สมาชิกรัฐสภาเลือกบุคคลจากบัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์ ผู้เชี่ยวชาญสาขากฎหมายมหาชน จำนวนเจ็ดคน สาขารัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวนเจ็ดคน และ ผู้มีประสบการณ์ด้านการเมือง การบริหารราชการแผ่นดินหรือการร่างรัฐธรรมนูญจำนวนแปดคน ตามหลักเกณฑ์ที่ประธานรัฐสภากำหนด ให้ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับลงมาจนครบจำนวนเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ และให้จัดทำบัญชีรายชื่อสำรองจากผู้ที่ได้รับคะแนนเรียงตามลำดับคะแนนลงมาอีกสามคน ในแต่ละประเภท ในกรณีที่มีผู้ได้คะแนนเท่ากันในลำดับใดอันเป็นเหตุให้จะมีจำนวนผู้ได้รับคะแนนสูงสุดตามลำดับเกินจำนวนที่กำหนดในบัญชีดังกล่าว ให้ประธานรัฐสภาจัดให้ผู้ที่มีคะแนนเท่ากันนั้นจับสลากเพื่อเรียงลำดับตามจำนวนที่กำหนด ให้ประธานรัฐสภากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อวินิจฉัยกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกและการเลือกสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ และประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา ๒๕๖/๕)

(๔.๖) กำหนดให้ในกรณีที่รัฐสภาจะต้องดำเนินการใดในระหว่างปิดสมัยประชุมรัฐสภา ให้ประธานรัฐสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญและให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ แต่ถ้าอายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรและมีการเลือกตั้งรัฐสภาจะต้องดำเนินการใดภายในระยะเวลาที่กำหนดตามหมวดนี้ มิให้นำระยะเวลาตั้งแต่วันที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร

แล้วแต่กรณี จนถึงวันประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกภายหลังจากมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งประธานสภาผู้แทนราษฎร รวมเข้าในระยะเวลาที่รัฐสภาจะต้องดำเนินการ (มาตรา ๒๕๖/๖)

(๔.๗) กำหนดให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญเริ่มตั้งแต่วันที่ได้รับเลือกจากรัฐสภา กำหนดเหตุที่สมาชิกภาพของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลง และกำหนดการดำเนินการกรณีสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญว่างลง (มาตรา ๒๕๖/๗)

(๔.๘) กำหนดให้มีตำแหน่งประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญหนึ่งคนและรองประธานหนึ่งคนหรือสองคนและกำหนดอำนาจหน้าที่และการปฏิบัติหน้าที่ของประธานและรองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๕๖/๘)

(๔.๙) กำหนดเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของประธานและรองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญและกรรมการที่สภาร่างรัฐธรรมนูญแต่งตั้ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา (มาตรา ๒๕๖/๙)

(๔.๑๐) กำหนดให้สภาร่างรัฐธรรมนูญจะต้องจัดทำร่างรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาสามร้อยหกสิบวันนับแต่วันที่มีการเปิดประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญครั้งแรก (มาตรา ๒๕๖/๑๐)

(๔.๑๑) กำหนดให้กรณีการที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรไม่เป็นเหตุกระทบกระเทือนการปฏิบัติหน้าที่ของสภาร่างรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๕๖/๑๑)

(๔.๑๒) กำหนดให้การจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภาร่างรัฐธรรมนูญต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนเป็นสำคัญและให้มีการรับฟังความคิดเห็นหรือเสนอแนะอื่นใดในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญของประชาชนอย่างทั่วถึง โดยให้สภาร่างรัฐธรรมนูญ คณะรัฐมนตรีและหน่วยงานของรัฐจัดให้มีการเผยแพร่เนื้อหาและความคืบหน้าในการร่างรัฐธรรมนูญผ่านสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเวทีแสดงความคิดเห็นหรือทางช่องทางอื่นที่เห็นสมควร (มาตรา ๒๕๖/๑๒)

(๔.๑๓) กำหนดให้ร่างรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐรวมถึงมีการเปลี่ยนแปลง แก้ไขเพิ่มเติม หมวด ๑ บททั่วไปและหมวด ๒ พระมหากษัตริย์ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ จะกระทำมิได้ ในกรณีที่รัฐสภาวินิจฉัยว่า ร่างรัฐธรรมนูญมีลักษณะดังกล่าวให้ร่างรัฐธรรมนูญเป็นอันตกไป (มาตรา ๒๕๖/๑๓)

(๔.๑๔) กำหนดให้นำข้อบังคับการประชุมรัฐสภา มาใช้กับการดำเนินการของสภาร่างรัฐธรรมนูญและคณะกรรมการ (มาตรา ๒๕๖/๑๔)

(๔.๑๕) กำหนดให้สภาร่างรัฐธรรมนูญแต่งตั้งคณะกรรมการทำหน้าที่ยกร่างรัฐธรรมนูญ ให้แล้วเสร็จตามเงื่อนไขและกำหนดเวลา เพื่อเสนอต่อสภาร่างรัฐธรรมนูญจำนวนอย่างน้อย สี่สิบห้าคน โดยต้องแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญจำนวนอย่างน้อยสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดส่วนจำนวนกรรมการอื่นที่เหลืออาจแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญโดยพิจารณาถึงความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ ในการทำหน้าที่ (มาตรา ๒๕๖/๑๕)

(๔.๑๖) กำหนดขั้นตอนภายหลังเมื่อสภาร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จสิ้น โดยให้สภาร่างรัฐธรรมนูญเสนอร่างรัฐธรรมนูญต่อรัฐสภาเพื่อให้ความเห็นชอบโดยพิจารณาเป็นสามวาระ (มาตรา ๒๕๖/๑๖)

(๔.๑๗) กำหนดให้เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วให้ส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการทำประชามติภายในเจ็ดวัน (มาตรา ๒๕๖/๑๗) และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องประกาศกำหนดวันออกเสียงประชามติซึ่งต้องไม่เร็วกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันและไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่รับร่างรัฐธรรมนูญจากรัฐสภา วันออกเสียงประชามติให้กำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักรตั้งแต่เวลาแปดนาฬิกาจนถึงเวลาสิบเจ็ดนาฬิกา หลักเกณฑ์และวิธีการออกเสียงประชามติให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๕๖/๑๘)

(๔.๑๘) กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะรัฐมนตรีและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจัดให้มีการเผยแพร่เนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญให้ประชาชนรับทราบเป็นการทั่วไปผ่านสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ เวทีแสดงความเห็น และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทุกประเภท โดยให้ผู้เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยได้แสดงความคิดเห็นโดยเสรีภายใต้กรอบของกฎหมาย (มาตรา ๒๕๖/๑๙)

(๔.๒๐) กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการออกเสียงประชามติภายในสิบห้าวัน นับแต่วันออกเสียงประชามติ หากผลการออกเสียงเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญให้ดำเนินการมาตรา ๒๕๖/๒๑ ต่อไป แต่หากผลการออกเสียงประชามติไม่เห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญ ให้ร่างรัฐธรรมนูญนั้นตกไป และให้แจ้งผลการออกเสียงประชามติให้ประธานรัฐสภาหรือประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญแล้วแต่กรณีทราบโดยเร็ว (มาตรา ๒๕๖/๒๐)

(๔.๒๑) เมื่อผลการออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญ ให้ประธานรัฐสภานำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๑ วรรคสอง และมาตรา ๑๔๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลมโดยให้ประธานรัฐสภาหรือประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญแล้วแต่กรณีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ (มาตรา ๒๕๖/๒๑)

(๔.๒๒) กำหนดเหตุของการสิ้นสุดของสภาร่างรัฐธรรมนูญ ไว้ ๔ กรณี กล่าวคือ (๑) สภาร่างรัฐธรรมนูญเหลือไม่ถึงกึ่งหนึ่ง (๒) สภาร่างรัฐธรรมนูญจัดทำรัฐธรรมนูญไม่แล้วเสร็จตามกำหนดเวลา (๓) ร่างรัฐธรรมนูญมีผลบังคับใช้แล้ว และ (๔) เมื่อร่างรัฐธรรมนูญตกไป รวมถึงกำหนดให้ในกรณี ตาม (๑) หรือ (๒) ให้จัดให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ภายในเก้าสิบวัน และผู้เคยเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญชุดเดิมจะเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญอีกไม่ได้ (มาตรา ๒๕๖/๒๒)

(๔.๒๓) กำหนดกรณีร่างรัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นตกไป คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเสนอญัตติต่อรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภามีมติให้มีการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ตามหมวดนี้ก็ได้ การออกเสียงลงคะแนนให้ความเห็นชอบของรัฐสภาให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ เมื่อรัฐสภามีมติอย่างหนึ่งอย่างใดแล้ว จะมีการเสนอญัตติตามวรรคหนึ่งอีกไม่ได้ เว้นแต่จะมีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งใหม่ (มาตรา ๒๕๖/๒๓)